

Ft. Farkas László. **Marosvásárhely**-ről érkezett a *Nagy István Ifjúsági Kamarakórus*, Bocskai Istvánhoz, és Míg élek szép lélek nem felejtlek c. műveit énekelte, vezényelt: Kovács András. **Gyergyószentmiklósi Ipartestület Férfikara**, a Csángó dalok a tatár fogságból – kétszólamú férfi-karra és zongorára komponált 4 dalt adta elő, vezényelt: Molnár Katalin. **Kolozsvár BBTE Református Tanárképző Kamarakórusa** – műsorán elsőként: Két csángó népdal - nőikarra: Kimennék a hegyre, Vékony cérna – szerepelt. Azt követően: Kőműves Kelemen - népballada – négyszólamú vegyeskarra, gyermekkarra és hangszerszólóra. Vezényelt: dr. Windhager Geréd Erzsébet. **Csíksereda Lux Aurumque Kamarakórusa** – a régmúlt költőit idéző „Egyszerű énekek” címen egybefogott öt madrigál közül (Tóth István magyar fordítása) hármad adtak elő: Piroskához; Sirató Janus Pannoniusról; Bocskai Istvánhoz. Művészeti vezető és karnagy: Ványolós András.

Az ünnepi hangverseny befejezéséként a **kolozsvári Guttman Mihály Pedagóguskórus** énekelt. Említésre méltó, hogy éppen 10 éve, 2007-ben alakult a Kolozsvári Magyar Pedagógusok Kamarakórusa, *Bedő Ágnes* vezetésével. Néhány évvel később 2013 november 6-án ünnepélyes keretek között névadó ünnepséget tartottak, Guttman Mihály emlékére, akinek elévülhetetlen érdeme az RMD újjá alakítása, és annak örökös tiszteletbeli tagja. Az Ő munkásságának a hagyományát kívánja a kórus tovább őrizni- és éltetni. Ezen a hangversenyen Szabó Csaba igényes, szép művei közül válogatva került előadásra a: Szerelmi dalok – háromszólamú vegyeskarra (3 ének); Menyasszony-táncoltató – háromszólamú nőikarra; Házás énekek – négyszólamú vegyeskarra. Vezényelt: Bedő Ágnes.

Az ünnepi hangverseny sokszínű, gazdag válogatást nyújtott *Szabó Csaba* kórus műveiből, mely méltó bemutatása volt a zeneszerző munkásságának.

Márkusné Natter-Nád Klára

Üzenetek Erdély felől

Szabó Csaba emlékhangverseny a Budapest Music Centerben

A nyolcvan éve született (és az élők sorából ide s tova már 14 éve távozott) Szabó Csaba különleges életművet hagyott ránk. Különleges, jól-lehet zeneszerző, tudós, publicista, előadóművész (az ő esetében karmester) és pedagógus összetalálkozása egyetlen személyben nem példanélküli, ilyen volt nagy példaképe Kodály, és ilyen volt a Szabó munkáját tanácsaival segítő Bárdos Lajos is. Sőt, talán éppen az ő példájuk

ösztönözte e sokirányúság felé Szabó Csabát is. Meg persze, efelé terelték őt a magyar zenei élet szükségletei, Erdélyben, ahol élete nagyobb részét töltötte, még inkább, mint élete utolsó, szombathelyi másfél évtizedében

Különleges ez az életmű abban, ahogyan az ő erdélyisége alkotásaiban megjelent, valamint ahogyan kompozícióiban népzenei, zenetörténetünk (az ő folklorisztikai és elméleti-történeti kutatásai eredményeképpen) a legújabb zenei törekvésekkel szintetizálódott. Zeneszerzői stílusának alakulásában bizonyára az egyik fontos hatáselem, ahogyan a tudósként előrehaladt az általa vizsgált olyan területeken, mint például a népi többszólamúság hagyományvilága vagy a prozódia kérdései.

A BMC és a Szabó Csaba Nemzetközi Társaság

2016. december 14-i kamarakoncertjének deklarált célkitűzése volt a zeneszerzői és tudósi életmű egységének felmutatása. Magától értetődő, hogy ez a remek hangverseny *ennek* a célnak épp csak jelzésszerűen tudott megfelelni. Jelzésszerűen, hiszen – mint a Társaság koncertjein rendszeren – Szabó műveinek társaságában más 20–21. századi magyar zene is elhangzott.

Jelen esetben Kodály-művek: *Szonatina gordonkára és zongorára*, 1910; meg két tétel a *Hét zongoradarab* közül, 1918 képviselték az elődök; és Kurtág György három, Szőllősy Andrásnak ajánlott darabja: *Üzenet Szőllősy Andrásnak* (Játékok VI/ 21), *Kósza gondolatok az Alberti-baszusról*, *Szőllősy Andrásnak tisztelettel és nagy szeretettel* (Játékok VII/8), és *Üzenet a 85 éves Szőllősy Andrásnak* reprezentálták a másféle orientációjú kortársak zenei világát.

E különböző világokat egy gondolat valamiképpen mégis összeköti: Kurtág, Szabó és Szőllősy erdélyi születésűek, és Kodály több zongoradarabjának háttérben is erdélyi népzene gyűjtés áll.

Szabó Csabától három mű szólalt meg: kettő még a kolozsvári tanulóévekből: *Bagatell*, amely az Itt és Mihály és Szabó Péter által szerkesztett *Szabó Csaba emlékkönyv* műjegyzékében évszám nélkül, „korai mű” megjegyzéssel szerepel, valamint a négy frappáns tételből álló, 1957-ben komponált *Kis szvit* (Ajánlás – Lassú – Legényes – Toccato ungherese); ezek a darabok bizonyos értelemben modernebbek, mint a szombathelyi áttelepülés (és több éves zeneszerzői hallgatás) után, 1992-ben komponált, Looking back alcímet viselő *Szonatina*, gordonkára és zongorára. Három mű semmiképpen sem reprezentálhatja Szabó sokrétű és sok műfajú (bár nem sok opuszú) alkotói életművét, épp ez a három, különben izgalmas mű pedig nem mutatja, *nem mutathatja* fel azt a hatást, amely a tudós munkásságából szívódik fel és szűrődik le az alkotóiban.

Előbbiek, mert még mindannak előtte voltak, utóbbi pedig különleges helyzeténél fogva: a darab megírására Kocsár Miklós kérte fel a zeneszerzőt, hogy őt az áttelepülés (és annak előzményei) okozta alkotói válságából kimozdítsa. Vajon a *Looking back* a maga olykor klasszicizáló,

olykor jazzes, néha még a sanzonok hangja által is megkísértett elemeivel a szorongató helyzetből való felszabadulás, vagy éppen a múlt és jelen szorongattatásai előli menekülés, a hártás zenéje inkább?

Mindezeket a darabokat két nagyszerű művész előadásában hallhatuk: a zeneszerző fia, **Szabó Péter** (gordonka) és **Kollár Zsuzsa** (zongora) játékában a koncert valamennyi darabja, e különböző stílusok és hangvételek hitelesen: virtuózan, bensőségesen, játékosan, fájdalmasan, ironikusan vagy épp filozofikusan (és még hány- és hányféleképp!) szóltak meg.

Szabó Péter bevezető és összekötő szavai megvilágították a művek és a műsorválasztás hátterét, és megnevezték a zenei élet néhány élő vagy már eltávozott jeles személyiségét, akik Szabó Csaba életművének megszületésében és/vagy továbbadásában közvetlenül vagy közvetve szerepet játszottak.

Különleges színfoltja volt a hangversenynek a *Zeneakadémia népzene szakos hallgatóinak éneke* és egyikük kobozyjátéka: ők a tudós életműve előtti tiszteletadásképpen megszólaltatták a 42. genfi zsoltárt, továbbá keserveseket, névnapköszöntőket és egy karácsonyi Kyrie-trópuszt énekeltek, népi gyűjtésből. Előadásuk bizonyította: ami azelőtt kevesek, egy Budai Ilona, Faragó Laura, Sebestyén Márta kivételes útja volt, mára *járt úttá* lett, akadémiai professzióként, a legmagasabb szinten, avatott mesterektől tanulható (ami persze az említett művészek előadói kivételességéből semmit el nem von). Bizonyították professzionalizmusokat ezek a hallgatók a különleges énektechnikát igénylő moldvai dallamok megszólaltatásával, hiszen itt a díszítmények – mint ezt az előadói stílus általános jellegzetességeit összefoglalva Bodza Klára és Paksa Katalin könyve megállapítja – szinte önálló dallami jelentőségre tesznek szert. (*Magyar népi énekiskola* I. 52. o.). A zsoltár és a Kyrie mutatja legszemléletesebben, hogyan sajátítja el (azaz teszi alkotó módon, a legteljesebben sajátjává) a nép a hagyományos dallamokat, hogy azután a zeneakadémisták ismét elsajátítsák, és adják tovább immár nem középiskolás fokon, közönségüknek. Az előadók: *Apró Anna, Fekete Borbála* és *Zsikó Zsuzsanna*, felkészítő tanáruk: *Vakler Anna*.

Ha nem is népes, de lelkes közönség volt jelen ezen a koncerten, emlékezett vagy éppen első élményeit szerezte Szabó Csabáról, ünnepelte az előadókat és a kettős minőségben: szerzőként és Szabó Péter egykori tanáraként is a koncerten megjelent *Kurtág Györgyöt*.

A decemberi koncert egy háromrészes Szabó Csaba-hangversenyciklus első eseménye volt, a folytatásra 2017-ben kerül sor, amelyből a zeneszerző portéjának újabb vonásait ismerhetik meg az érdeklődők.

Köteles György

